

11527 - Teşehhüdde (namazda otururken) şehâdet parmağını hareket ettirmek

Soru

Teşehhüdde şehâdet parmağını hareket ettirmenin detaylı açıklaması nasıldır?

Buna delâlet eden herhangi bir hadis var mıdır?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Teşehhüdde şehâdet parmağını hareket ettirmek sünnettir.

Nitekim Vâil b. Hucr'dan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

قُلْتُ لَأَنْظُرَنَّ إِلَى صَلَاةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَيْفَ يُصَلِّي فَنَظَرْتُ إِلَيْهِ فَقَامَ فَكَبَّرَ وَرَفَعَ يَدَيْهِ حَتَّى حَادَتَا بِأُذُنَيْهِ ثُمَّ وَضَعَ يَدَهُ الْيُمْنَى عَلَى كَفِّهِ الْيُسْرَى وَالرُّسْغِ وَالسَّاعِدِ فَلَمَّا أَرَادَ أَنْ يَرْكَعَ رَفَعَ يَدَيْهِ مِثْلَهَا قَالَ: وَوَضَعَ يَدَيْهِ عَلَى رُكْبَتَيْهِ، ثُمَّ لَمَّا رَفَعَ رَأْسَهُ رَفَعَ يَدَيْهِ مِثْلَهَا، ثُمَّ سَجَدَ فَجَعَلَ كَفَّيْهِ بِحِذَاءِ أُذُنَيْهِ، ثُمَّ قَعَدَ وَافْتَرَشَ رِجْلَهُ الْيُسْرَى، وَوَضَعَ كَفَّهُ الْيُسْرَى عَلَى فَخْذِهِ وَرُكْبَتَيْهِ الْيُسْرَى، وَجَعَلَ حِدَّ مِرْفَقِهِ الْأَيْمَنِ عَلَى فَخْذِهِ الْيُمْنَى، ثُمَّ قَبَضَ اثْنَتَيْنِ مِنْ أَصَابِعِهِ، وَحَلَّقَ حَلْقَةً ثُمَّ رَفَعَ إِصْبَعَهُ فَرَأَيْتُهُ يُحَرِّكُهَا [يَدْعُو بِهَا.] رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالنَّسَائِيُّ وَصَحَّحَهُ الْأَلْبَانِيُّ فِي صَحِيحِ النَّسَائِيِّ

"Kendi kendime:

- Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in nasıl namaz kıldığına mutlaka bakacağım dedim ve O'na baktım. O ayağa kalktı, tekbir getirip ellerini, kulaklarının hizâsına gelinceye kadar kaldırdı ve sağ elini, sol avucunun sırtına, bileğinin ve kolunun üzerine gelecek şekilde koydu.

(Vâil, sözünün devamında) şöyle dedi:

- Sonra rükû'a gitmek istediğinde ellerini aynı şekilde kaldırdı ve ardından ellerini dizlerinin üzerine koydu, sonra başını kaldırdı, ellerini de (baş tarafta olduğu gibi) aynı şekilde kaldırdı, sonra

secdeye vardı ve avuçlarını kulaklarının hizâsına koydu, sonra oturup sol ayağının üzerine çöktü ve sol avucunu, (sol) uyluğunun ve sol dizinin üzerine koydu, sağ dirseğini ise sağ uyluğunun üzerine koydu, sonra iki parmağını (baş ve ortaparmağını) yumup bir halka şekline getirdi, sonra (şehâdet) parmağını kaldırdı. Ben de, O'nun, şehâdet parmağını hareket ettirerek onunla duâ ederken gördüm." (Ahmed; hadis no:18890. Nesâî; hadis no:888. Elbânî, "Sahih-i Nesâî'de bu hadisin sahih olduğunu belirtmiştir.)

Abdullah b. Ömer'den -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا جَلَسَ فِي الصَّلَاةِ وَضَعَ كَفَّهُ الْيُمْنَى عَلَى فَخْذِهِ الْيُمْنَى، وَقَبَضَ أَصَابِعَهُ كُلَّهَا، وَأَشَارَ [بِأَصْبُعِهِ الَّتِي تَلَى الْإِبْهَامَ، وَوَضَعَ كَفَّهُ الْيُسْرَى عَلَى فَخْذِهِ الْيُسْرَى.] [رواه مسلم]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- namazda oturduğu zaman, sağ avucunu sağ uyluğunun üzerine koyar, bütün parmaklarını yumar, başparmağını takip eden (şehâdet) parmağı ile işârette bulunur, sol avucunu da sol uyluğunun üzerine koyardı." (Müslim; hadis no: 580)

Yine Abdullah b. Ömer'den -Allah ondan ve babasından râzı olsun- gelen başka bir rivâyette o şöyle demiştir:

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا جَلَسَ فِي الصَّلَاةِ وَضَعَ يَدَيْهِ عَلَى رُكْبَتَيْهِ، وَرَفَعَ إِصْبُعَهُ الْيُمْنَى الَّتِي تَلَى الْإِبْهَامَ، فَدَعَا بِهَا، وَيَدُهُ الْيُسْرَى عَلَى رُكْبَتِهِ الْيُسْرَى بِأَسْطِهَا عَلَيْهَا.

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- namazda oturduğu zaman, ellerini dizlerinin üzerine koyar, başparmağını takip eden sağ (şehâdet) parmağını yukarı kaldırır ve onunla duâ eder, sol elini de açık bir halde sol dizinin üzerine koyardı."

Sa'd b. Ebî Vakkas'tan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

[مَرَّ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا أَدْعُو بِأَصَابِعِي، فَقَالَ: أَحَدٌ أَحَدٌ، وَأَشَارَ بِالسَّبَابَةِ.] [رواه النسائي]

"Ben, (namazda) parmaklarımla duâ ederken Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bana uğradı ve:

- 'Sadece bir parmağınla(yani şehâdet parmağınla) işâret et. Sadece bir parmağınla işâret et' diyerek şehâdet parmağı ile işârette bulundu." (Nesâî; hadis no: 1273)

Nâfi'den rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

كَانَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ إِذَا جَلَسَ فِي الصَّلَاةِ وَضَعَ يَدَيْهِ عَلَى رُكْبَتَيْهِ وَأَشَارَ بِإِصْبَعِهِ وَأَتْبَعَهَا بَصَرَهُ، ثُمَّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَهِيَ أَشَدُّ عَلَى الشَّيْطَانِ مِنَ الْحَدِيدِ يَعْنِي السَّبَّابَةَ. [رواه أحمد وحسنه الألباني في صفة صلاة النبي صلى الله عليه وسلم]

"Abdullah b. Ömer -Allah ondan ve babasından râzı olsun- namazda (teşehhüd için) oturduğu zaman ellerini dizlerinin üzerine koyar, (şehâdet) parmağı ile de işâret ederek bakışlarını ona (parmağına) dikerdi.

Sonra şöyle dedi:

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki:

'Bu (parmak işareti), şeytana demir kamçıdan daha şiddetlidir'."(Ahmed; hadis no: 5964. Elbânî, "Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Namaz Kılış Şekli", s: 159'da adlı kitabında hadisin hasen olduğunu belirtmiştir.)

Yukarıda geçen bu hadisler iki şeye delâlet etmektedir:

Birincisi: Teşehhüdün (oturuşun) hepsinde şehâdet parmağıyla işâret etmek.

İkincisi: Sadece duâ ederken şehâdet parmağını hareket ettirmek.

Değerli âlim Muhammed b. Useymîn -Allah ona rahmet etsin- teşehhüddeki duâ cümlelerini açıklayarak şöyle demiştir:

"Duâ ettikçe, şehâdet parmağını, Allah Subhânehu ve Teâlâ'nın yüceliğini göstermek için hareket ettir.

Buna göre (aşağıda zikredilen cümlelerde) şöyle diyebiliriz:

- Esselâmu aleyke eyyuhen-Nebiyu: Burada parmakla işâret vardır. Çünkü selâm lafzı, haber olup duâ anlamındadır (Yani sana selâm olsun ey Nebî!)

-Esselâmu aleynâ: Burada parmakla işâret vardır.

- Allahumme salli alâ Muhammed: Burada parmakla işâret vardır.

- Allahumme bârik alâ Muhammed: Burada parmakla işâret vardır.

- Eûzu billâhi min azâbi cehennem: Burada parmakla işâret vardır.

- ve min azâbi'l-kabr: Burada parmakla işâret vardır.

- ve min fitneti'l-mehyâ ve'l-memât: Burada parmakla işâret vardır.

- ve min fitneti'l-Mesîhi'd-Deccâl: Burada parmakla işâret vardır.

"Duâ ettikçe, şehâdet parmağını, Allah Subhânehu ve Teâlâ'nın yüceliğine işâret edersin. Zirâ sünnete en yakın olan davranış budur." ("eş-Şerhu'l-Mumti"; c: 3, s: 202)

Allah Teâlâ en iyi bilendir.